

ส่วนที่ ๔

การติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ ๔

การติดตามและประเมินผล

การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการนำนวัตกรรม (Innovation) และกระบวนการบริหารใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในองค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การติดตาม และประเมินผลก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและประเมินผลความสำเร็จของงาน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องมีการติดตามและประเมิน เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์ว่าอยู่ในระดับใดเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

๔.๑ การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

กระบวนการของแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๗๐) มีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ การวางแผน (Planning) การนำไปปฏิบัติ (Implementation) และการติดตามประเมินผล (Monitor and Evaluation) ฉะนั้นการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑) ติดตามประเมินผลกระบวนการ (Process) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยตรวจสอบกระบวนการดำเนินการว่าเป็นไปตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกรอบในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล

๒) ติดตามประเมินผลความพึงพอใจของประชาชน ต่อการดำเนินงานตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการประเมินผลกาดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาโยออกแบบสำรวจความพึงพอใจของประชาชน

๔.๒ การติดตามและประเมินผลโครงการ

เป็นการประเมินผลที่ช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานว่าแผนงานหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หากมีความล่าช้ามีสาเหตุมาจากอะไร สมควรที่จะได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการใด เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยังเป็นเครื่องมือชี้วัด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ โดยมีประเด็นในการติดตามประเมินผล คือ

๑) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดเชิงปริมาณ คุณภาพ ความพึงพอใจ และขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นผู้กำกับตัวชี้วัด

๒) การเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนการดำเนินงานประจำปีและเพิ่มเติม

ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบล จะนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลโครงการ มาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และเป้าหมายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ

ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล

๑. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๗๐)

๑.๒ แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ

๒. ประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา

๓. ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม

เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้มีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criteria) และตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินให้เกิดความชัดเจนเป็นระบบมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (Indicators)	กรอบตัวแปร (Attributes)
สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุ วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลผลิต ผลลัพธ์	ผลต่างระหว่างจำนวนโครงการที่แล้ว เสร็จกับจำนวนโครงการทั้งหมด
การตอบสนองความต้องการของ ประชาชน	ระดับความพึงพอใจ	สัดส่วนของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พึง พอใจและไม่พึงพอใจ ผลสะท้อนกลับ

ระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสมมุติฐานว่า ระบบติดตามและประเมินผลไม่อาจแยกตัวเองออกจากระบบการบริหารแผนทั้งหมด ดังนั้นระบบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าทีแผนพัฒนาจะดำเนินการจึงเป็นเหมือนบริบทที่ย่อมจะส่งผลต่อการบริหารแผน และจะส่งต่อการติดตาม และประเมินผลด้วยเช่นกัน ดังนั้น ระบบติดตามและประเมินผลครั้งนี้สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

๔.๓.๑ สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นเชิงปริมาณ (Quantity) ระดับผลสำเร็จจากการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ที่ผ่านมา ถือว่าประสบความสำเร็จระดับปานกลางถึงสูง โดยเมื่อคิดเป็นค่าร้อยละ สรุปได้ดังนี้

ผลการดำเนินงาน								
ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
โครงการ	ดำเนินการ	ร้อยละ	โครงการ	ดำเนินการ	ร้อยละ	โครงการ	ดำเนินการ	ร้อยละ
๓๗๙	๙๗	๒๕.๕๙	๔๒๙	๕๗	๑๓.๒๙	๓๓๐	๗๔	๒๒.๔๒

๔.๓.๒ สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นเชิงคุณภาพ (Quality)

การวัดผลเชิงคุณภาพ ใช้การสำรวจความพึงพอใจในการวัดผลเชิงคุณภาพโดยภาพรวม โดยได้มีการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งการประเมินความพึงพอใจทำให้ทราบถึงผลเชิงคุณภาพในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจ มีดังนี้

แบบที่ ๓/๒ แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม

แบบที่ ๓/๓ แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้างอิงในแต่ละยุทธศาสตร์

๑. ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้างอิงในภาพรวม

ภาพรวม	พอใจ		ไม่พอใจ	
	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นร้อยละ
ปี ๒๕๖๑	๓๕.๓๐	๖๔.๗๐	๖๘.๙๒	๒.๗๕
ปี ๒๕๖๒	๓๘.๑๓	๖๑.๘๗	๕๕.๔๒	๓.๗๕
ปี ๒๕๖๓	๓๐.๑๓	๖๙.๘๗	๖๑.๙๙	๒.๗๗

สัดส่วนของระดับความพอใจและพอใจมากเมื่อรวมกันแล้วเกินร้อยละ ๕๐ ถือมาประสบความสำเร็จในระดับที่ยอมรับได้

๒. ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาอ้อในแต่ละยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	ค่าคะแนน เต็ม ๑๐		
	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
๑.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๗.๙๙	๘.๐๕	๘.๑๐
๒.ด้านคุณภาพชีวิต	๗.๗๒	๗.๙๔	๗.๘๒
๓.ด้านเศรษฐกิจและเกษตรกรรม	๗.๘๐	๗.๙๔	๗.๙๔
๔.ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗.๖๗	๘.๐๐	๗.๗๗
๕ ด้านการพัฒนาองค์กรและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	๗.๗๑	๗.๙๙	๗.๙๙
๖. ด้านพลังงานทดแทนที่ยั่งยืน	๗.๖๒	๗.๕๗	๗.๗๕

จากค่าคะแนนถือว่าประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน

๔.๔ ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

๑. ผลกระทบนำไปสู่ออนาคต

องค์การบริหารส่วนตำบลตาอ้อ ได้จัดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น ทั้งนี้มุ่งหวังให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในส่วนของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ผลผลิตของโครงการ/ กิจกรรม (Output) ได้ก่อให้เกิดผลกระทบ (Impact) ทั้ง ๓ ระดับ คือ ระยะสั้น สามารถเห็นผลสำเร็จได้ทันทีเมื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรม แล้วเสร็จ ระยะกลางและยาว ต้องใช้เวลาในการพัฒนาและดำเนินการ

๒. ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา

หากพิจารณากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า ในขั้นตอนการจัดทำแผนนั้น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมถึงหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย โดยคำนึงถึงหลักประชารัฐผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ในส่วนของการนำแผนไปสู่การปฏิบัติรอบปีที่ผ่านมามีพบว่าการดำเนินงานบางโครงการ / กิจกรรม ยังเกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานโดยเฉพาะโครงการก่อสร้างถนน และท่อระบายน้ำ อันเนื่องมาจากปัจจัยภายใน และภายนอก และสุดท้ายการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในทางปฏิบัติมีการติดตามและรายงานความก้าวหน้าของโครงการเป็นประจำทุกเดือนว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร และรายงานให้ผู้บริหารได้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความล่าช้าในขั้นตอนการแผนไปสู่การปฏิบัติ ให้สามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้เสนอแนะผลจากการพัฒนา ดังนี้

๑. ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ มีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณดำเนินการค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับโครงการส่งเสริมหรือพัฒนาในด้านอื่นๆ ซึ่งทำให้สัดส่วนการดำเนินโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับที่ต่ำ

๒. จากความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กับงบประมาณที่มีอยู่ เนื่องจากส่วนหนึ่งเตรียมขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากไม่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจทำให้เสียโอกาสในการได้รับงบประมาณในการพัฒนา
๓. การจัดลำดับความสำคัญถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเป็นหลัก
๔. ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดตามแผนการดำเนินงาน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในช่วงระยะเวลาใกล้สิ้นปีงบประมาณ
๕. โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ ควรกำชับส่วนราชการที่รับผิดชอบให้ดำเนินการตามแผน
๖. นำโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป
๗. โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ กรณีไม่สามารถดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการ / ผู้รับผิดชอบโครงการ ชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไข
๘. โครงการที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ควรบูรณาการเป็นโครงการเดียวกัน
๙. ควรกำชับให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

****~*****~*****~*****